

SPRIEDUMS Latvijas tautas vārdā

Rīgā

2010.gada 18.maijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja U.Mihailova,
tiesneši S.Kanenberga un E.Puriņš,

piedaloties pieteicējas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Līvānu kūdras fabrika” pārstāvei *S.L.* un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Konkurences padomes pārstāvei *I.Š.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Līvānu kūdras fabrika” pieteikumu par Konkurences padomes 2006.gada 31.marta lēmuma Nr.27 atcelšanu un jauna administratīvā akta izdošanu, sakarā ar Konkurences padomes apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 27.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Sabiedrība ar ierobežotu atbildību (turpmāk - SIA) „Līvānu kūdras fabrika” 2005.gada 24.maijā vērsās Konkurences padomē ar iesniegumu par iespējamiem Konkurences likuma 11. un 13.panta pārkāpumiem valsts akciju sabiedrības (turpmāk – VAS) „Latvijas valsts meži” rīcībā.

Konkurences padome (turpmāk arī – atbildētāja) ar 2006.gada 31.marta lēmumu Nr.27 (turpmāk – Lēmums) nolēma izbeigt lietas izpēti (lieta Nr.491/05/06/11 „Par SIA „Līvānu kūdras fabrika” 24.05.2005. iesniegumu Nr.05/103”) par Konkurences likuma 13.panta 4. un 5.punkta iespējamo pārkāpumu faktu trūkuma dēļ.

[2] SIA „Līvānu kūdras fabrika” Administratīvajā rajona tiesā iesniedza pieteikumu, kurā lūdz atcelt Lēmumu un uzlikt par pienākumu Konkurences padomei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, kurā tiktu konstatēts pārkāpums VAS „Latvijas valsts meži” rīcībā, kā arī uzlikts tiesisks pienākums pārtraukt pārkāpumu un uzlikt naudas sodu VAS „Latvijas valsts meži”. Pieteikums pamatots ar turpmāk minētiem argumentiem.

[2.1] Uzskatot, ka VAS „Latvijas valsts meži” rīcībā varētu saskatīt Konkurences likuma 13.panta 4. un 5. punkta pārkāpumu tikai tad, ja tiktu atzīta valsts zemes nomas līgumu spēkā neesamība, Konkurences padome

atzīst, ka lietā nepieciešams konstatēt sekas, kas radušās no dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas. Šāda pieeja ir pretrunā ar pašas Konkurences padomes iepriekšējos lēmumos paustajiem uzskatiem.

[2.2] Nepamatots ir Konkurences padomes uzskats, ja tiks konstatēta pieteicējas un Līvānu virsmežniecības 1998.gada 30.aprīļa un 1998.gada 10.septembra noslēgto līgumu un tajos ietverto vienošanos par nomas maksu spēkā esamība, tad minētie VAS „Latvijas valsts meži” nomas maksas piedāvājumi bez pieteicējas piekrišanas nekādā veidā nevarēja ietekmēt šajos līgumos esošo vienošanos par nomas maksas apmēru.

[2.3] Lietā ir pierādījumi tam, ka VAS „Latvijas valsts meži” pieprasītā zemes nomas maksa Skrebeļu - Skrūzmaņu purvam par 404% un Borovkas purvam par 63,5% pārsniedz attiecīgo zemes gabalu kadastrālās vērtības, kamēr normatīvajos aktos minimālā zemes nomas maksa ir noteikta 5% no kadastrālās vērtības. Pie tam Konkurences padome konstatēja, ka lielākajai daļai kūdras tirgus dalībnieku šajā laikā zemes nomas maksa ir noteikta 5% apjomā no zemes kadastrālās vērtības, kas ir pietiekami, lai atzītu, ka VAS „Latvijas valsts meži” pārkāpa Konkurences likuma 13.panta 4. un 5. punktu.

[2.4] Netaisnīgas pirkšanas cenas uzspiešana izpaudās arī nepamatotās prasībās apturēt zemes dzīļu izmantošanu līdz jauno zemes nomas līgumu noslēgšanai. Minēto faktu apliecina Dienvidlatgales mežsaimniecības 2003.gada 20.augusta vēstule Nr.3-2/535, kurā, pamatojoties uz Vides ministrijas Daugavpils reģionālās vides pārvaldes pārbaudes aktiem, konstatēts, ka pieteicējai nav zemes nomas līguma un licences. Pieteicējai līdz zemes nomas līguma un licences nokārtošanai pieprasīja apturēt zemes dzīļu izmantošanu nomātajās platībās, lai gan licence bija spēkā esoša un tajā tikai bija nepieciešams izdarīt grozījumu sakarā ar uzņēmuma nosaukuma maiņu.

[2.5] Kā piespiešana jāvērtē arī Dienvidlatgales mežsaimniecības 2003.gada 2.maija vēstule Nr.3-2/320 un 2003.gada 12.septembra vēstule Nr.3-2/617, kurās Dienvidlatgales mežsaimniecība vienpusēji paziņoja par zemes nomas līgumu izbeigšanu, lai gan zemes nomas līgumi bija noslēgti līdz 2017.gada 31.decembrim un to noteikumi paredzēja domstarpību izskatīšanu tiesas ceļā. Turklāt Dienvidlatgales mežsaimniecības /amats/ L.K. nebija pilnvaru lauzt VAS „Latvijas valsts meži” noslēgtos zemes nomas līgumus.

[2.6] Konkurences padomes rīcība, izbeidzot lietas izpēti un nepieņemot lēmumu par Konkurences likuma pārkāpumu, faktiski sankcionē to, ja eksistē civiltiesisks strīds, dominējoša stāvokļa ļaunprātīga izmantošana nav uzskatāma par pārkāpumu. Šāda pieeja ir pretrunā Konkurences likuma 2. un 13.panta prasībām.

[2.7] Konkurences padome lietā pareizi konstatējusi konkrēto preču tirgu un konkrēto ģeogrāfisko tirgu, kā arī to, ka VAS „Latvijas valsts meži” atrodas dominējošā stāvoklī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, jo ir uzskatāma

par pieteicējas nenovēršamo darījuma partneri, kā arī to, ka lielākā daļa kūdras tirgu dalībnieku maksā gada nomas maksu 5% apmērā no kadastrālās vērtības, turklāt daudzi no noslēgtajiem līgumiem ir ilgtermiņa.

[2.8] VAS „Latvijas valsts meži” no 2002.gada pieteicējai nesūtīja rēķinus par zemes nomas maksu un neinformēja par zemes kadastrālās vērtības izmaiņām, kā rezultātā pieteicēja nevarēja noteikt precīzu maksājamo nomas maksu un, nosakot zemes nomas maksas apjomu, vadījās pēc tam zināmās zemes kadastrālās vērtības. Informāciju par zemes kadastrālo vērtību periodā no 2002.gada pieteicēja ieguva tikai 2005.gada martā, kad Zemkopības ministrija 2005.gada 18.aprīļa vēstulē Nr.7.1-7/10/2194 par mierizlīguma nosacījumiem par to informēja pieteicēju. Līdz tam pieteicēja maksāja zemes nomas maksu 5% apmērā no viņam zināmās zemes kadastrālās vērtības.

[2.9] VAS „Latvijas valsts meži” kā darījuma nenovēršamā partnera rīcība, diskriminējot vienu tirgus dalībnieku, ir īpaši rupjš konkurences tiesību pārkāpums. Tā kā Konkurences padome secinājusi, ka saistītais tirgus lietā ir kūdras realizācijas tirgus plašākās robežās nekā Latvija, jo lielākā daļa no Latvijā iegūtajiem kūdras apjomiem tiek eksportēti, ņemot vērā šādas rīcības iespējamās sekas, Konkurences padomei bija jānonāk pie slēdziena par nepieciešamību uzlikt tiesisko pienākumu, kas aizliegtu VAS „Latvijas valsts meži” turpināt uzspiest netaisnīgu pirkšanas cenu pieteicējai.

[3] Atbildētāja rakstveida paskaidrojumā tiesai norādīja, ka pieteikumu neatzīst, un papildus Lēmumā norādītajam paskaidroja turpmāk minēto.

[3.1] Pieteicēja nepareizi interpretējusi Lēmumā minēto attiecībā par būtisku juridisku faktu nepietiekamību Lēmuma pieņemšanas brīdī, uzskatot juridisko faktu par sekām, kas radušās no dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas. Šo abu jēdzienu nozīme ir atšķirīga. Konkrētajā gadījumā fakta konstatācija bija nepieciešama, lai pamatotu pārkāpuma esamību. Līdz ar to nepamatota ir pieteicējas atsaukšanās uz Konkurences padomes 2004.gada 3.novembra lēmumu Nr.75, kā arī uz Eiropas Kopienas tiesas judikatūru.

[3.2] Konkurences padomes lietu izskatīšanas praksē netiek sankcionēts, ka, ja eksistē civiltiesisks strīds, tad dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana nav uzskatāma par pārkāpumu un būtu pieļaujama. Konkurences padome katrā lietā veic vispusīgu lietas izmeklēšanu, iegūstot informāciju, kura nepieciešama lēmuma pieņemšanai, tiek izvērtēti visi lietā esošie pierādījumi, lai pieņemtu apstākļiem atbilstošāko, lietderīgāko un pareizāko lēmumu. Konkurences padome Lēmumā atzina, ka konkrētajā gadījumā fakts, kas tiesai ir jāizlemj, ir būtisks juridisks fakts, lai konstatētu Konkurences likuma 13.panta pārkāpuma sastāvu VAS „Latvijas valsts meži” darbībā.

[3.3] Pieteicēja iebilst pret Lēmumā minēto, kas balstīts uz lietā iegūtiem pierādījumiem, bet tajā pašā laikā pieteicēja apstiprina Lēmumā minēto, tikai norādot uz iemesliem, kas pieteicējas skatījumā ir šādu rīcību attaisnojoši iemesli. Minēto apstākļu izvērtēšana pašlaik ir vispārējas jurisdikcijas tiesas kompetencē, ja starp pusēm pastāv strīds par noteikumu pienācīgu izpildi.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 27.marta spriedumu apmierināts pieteikums un Lēmums atcelts no tā pieņemšanas dienas, Konkurences padomei uzlikts par pienākumu izdot administratīvo aktu, ar kuru konstatē, vai VAS „Latvijas valsts meži” ir vai nav izdarījusi Konkurences likuma 13.panta 4. un 5.punkta pārkāpumu attiecībā pret SIA „Līvānu kūdras fabrika”, ievērojot spriedumā konstatētos faktus un to juridisko novērtējumu un izmantojot Konkurences padomes rīcībā esošos pierādījumus. Spriedums pamatots ar turpmāk minētiem motīviem.

[4.1] Lietā ir strīds par to, vai Konkurences padome pamatoti izbeidza izmeklēšanu lietā, pamatojoties uz to, ka VAS „Latvijas valsts meži” ir cēlusi civilprasību pret pieteicēju par 1998.gadā noslēgto purvu nomas līgumu atzīšanu par spēkā neesošiem, un vai Konkurences padomei ir uzliekams pienākums izdot administratīvo aktu, ar kuru tā konstatē Konkurences likuma 13.panta 4.un 5.punkta pārkāpumu VAS „Latvijas valsts meži” darbībā, uzliek par pienākumu pārtraukt pārkāpumu, kā arī uzliek naudas sodu VAS „Latvijas valsts meži”.

[4.2] Konkurences padomes galvenais pamats lietas izpētes izbeigšanai faktu trūkuma dēļ saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 63.panta pirmās daļas 1.punktu bija faktiskais apstāklis, ka VAS „Latvijas valsts meži” ir cēlusi prasību pret SIA „Līvānu kūdras fabrika” par nomas līgumu atzīšanu par spēkā neesošiem. Minētais Lēmumā norādītais arguments atzīstams par nepamatotu.

[4.3] Tā kā Administratīvā procesa likumā un Konkurences likumā nav noteikts Lēmumā norādītais lietas izpētes izbeigšanas pamats, jāpārbauda, vai šajā lietā saskaņā ar konkurences tiesību apstākļu vērtēšanas principiem pieļaujama lietas izpētes izbeigšana, ņemot vērā apstākli, ka VAS „Latvijas valsts meži” cēla tiesā prasību pret pieteicēju par savstarpēji noslēgtā nomas līguma atzīšanu par spēkā neesošu.

[4.4] Tiesa atzina, ka Lēmumā prettiesiski nav veikta Konkurences likuma 13.panta 4. un 5.punkta piemērošanas faktiskā pārbaude, jo, pirmkārt, Konkurences padomes rīcībā bija pierādījumi, kuri norāda uz iespējamo Konkurences likuma 13.panta 4. un 5.punkta pārkāpumu, otrkārt, VAS „Latvijas valsts meži” vērsšanās tiesā pret pieteicēju neizslēdza Konkurences likuma 13.panta 4. un 5.punkta piemērošanas pārbaudi. Tādējādi Lēmums atzīstams par prettiesisku un ir atceļams, jo tas izdots, neievērojot procesuālos priekšnoteikumus lietas izpētes izbeigšanai.

[4.5] Konkurences padomei jāuzliek pienākums veikt atkārtotu lietas izpēti un izdot administratīvo aktu, ar kuru konstatē, vai VAS „Latvijas valsts meži” rīcībā ir vai nav konstatējams Konkurences likuma 13.panta 4. un 5.punkta pārkāpums attiecībā pret pieteicēju. Konkurences padomei ir jānoskaidro, vai VAS „Latvijas valsts meži” rīcībā ir vai nav konstatējams iespējamais Konkurences likuma 13.panta 4. un 5.punkta, kā arī dominējošā stāvokļa ļaunprātīgās izmantošanas aizlieguma pārkāpums. Ja Konkurences padome konstatēs pārkāpumu, tad tai saskaņā ar Konkurences likuma 14.pantu būs pienākums uzlikt naudas sodu.

Tā kā Lēmumā nav vērtēti Konkurences padomes rīcībā esošie pierādījumi, tad tiesai nav pilnvaras vērtēt vēl Konkurences padomes neizvērtētus apstākļus. Līdz ar to tiesai nav pilnvaru spriedumā uzlikt Konkurences padomei izdod konkrēta satura administratīvo aktu.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 27.marta spriedumu Konkurences padome iesniedza apelācijas sūdzību, kurā lūdza atcelt Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 27.marta spriedumu, pamatojoties uz turpmāk minētiem apsvērumiem.

[5.1] Pārsūdzētā Lēmuma 7.punktā norādīts, ka lietas izpētes izbeigšanas pamats ir juridiska fakta trūkums par valsts zemes nomas līgumu spēkā esamību/ neesamību, kas ir atkarīgs no tiesvedības procesa iznākuma, nevis kā norādīts spriedumā – fakts, ka VAS „Latvijas valsts meži” ir cēlusi prasību pret SIA „Līvānu kūdras fabrika”. Līdz ar to šāds pirmās instances tiesas secinājums ir radījis kļūdu turpmākajos spriedumā ietvertajos apsvērumos.

[5.2] Vērtējot, vai VAS „Latvijas valsts meži” piedāvātā nomas maksa bija netaisnīga, vienlaikus nevar nevērtēt, vai SIA „Līvānu kūdras fabrika” bija tādā situācijā, ka tā būtu bijusi spiesta pieņemt VAS „Latvijas valsts meži” noteikumus. Šāds vērtējums būtu būtisks gadījumā, ja attiecīgais nomas līgums būtu spēkā neesošs. Ja pieņemtu, ka starp VAS „Latvijas valsts meži” un pieteicēju bija spēkā esošs nomas līgums, pieteicējam bija iespēja nepieņemt šo VAS „Latvijas valsts meži” priekšlikumu par nomas maksas paaugstināšanu un palikt pie esošā līguma ietvaros noteiktās nomas maksas un tās noteikšanas kārtības. Tādējādi šajā gadījumā sasniedzamais rezultāts nebūtu atkarīgs no dominējošā stāvoklī esoša tirgus dalībnieka rīcības, kas faktiski norādītu uz Konkurences likuma 13.panta noteiktajā tiesību normā ietvertā aizlieguma sastāva neesamību.

Līdz ar to VAS „Latvijas valsts meži” rīcība ir vērtējama tikai gadījumā, ja nomas līgums attiecīgajā laikā nebija spēkā. Ja Konkurences padome, balstoties uz pieteicējas 2005.gada iesniegumu, vērtētu nomas līguma spēkā esamību vai neesamību, tā iejauktos 2004.gadā civilprocesuālā kārtībā ierosinātās tiesvedības kompetencē. Tādējādi šajā lietā tiesas spriedums par nomas līguma spēkā esamību vai neesamību ir būtisks juridiskā

fakta trūkums, no kā tieši ir atkarīgs VAS „Latvijas valsts meži” rīcības izvērtējums atbilstoši Konkurences likuma 13.pantam. Minētais atbilst Administratīvā procesa likuma 63.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktajam lietas izbeigšanas pamatam.

[5.3] Likumdevējs Konkurences likuma 27.pantā, kas ir speciālā tiesību norma, lietas izpētei un lēmuma pieņemšanai ir noteicis sešu mēnešu termiņu, ko var pagarināt uz laiku līdz diviem gadiem. Tiesa nav konstatējusi, ka ir iegūti visi lēmuma pieņemšanai nepieciešamie fakti un papildus pierādījumu iegūšana lietā nav nepieciešama. Tajā pašā laikā tiesa nav pamatojusi, kādu apsvērumu dēļ būtiski ierobežots Konkurences likumā noteiktais lēmuma pieņemšanas termiņš, Konkurences padomes rīcības brīvība un par pietiekamu un atbilstošu atzīts spriedumā norādītais termiņš. Līdz ar to tiesa, nosakot lietas izpētei divu mēnešu termiņu, ir nepamatoti, neizdarot pienācīgus apsvērumus, saīsinājusi likumdevēja noteikto lietas izpētes termiņu.

[6] SIA „Līvānu kūdras fabrika” paskaidrojumos par apelācijas sūdzību norāda pieteikumā un turpmāk minētos apsvērumus.

[6.1] Apelācijas sūdzībā norādītais arguments, ka nomas līguma spēkā esamība vai neesamība ir būtisks juridiska fakta trūkums, no kā atkarīgs tirgus dalībnieka rīcības izvērtējums atbilstoši Konkurences likuma 13.pantam, nonāk pretrunā ar Lēmumā norādīto, ka VAS „Latvijas valsts meži” Konkurences likumā noteiktā dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas pārkāpums ir izpaudies netaisnīgas pārdošanas cenas netiešas uzspiešanas veidā. Šādu secinājumu Konkurences padome izdarījusi bez tiesas atzinuma par nomas līguma spēkā esamību vai neesamību. Tātad Konkurences padome atzinusi, ka darījuma spēkā esamība vai neesamība neietekmē tirgus dalībnieka rīcības vērtēšanu atbilstoši Konkurences likuma 13.pantam.

Tādējādi Konkurences padome Lēmumā, pretēji apelācijas sūdzībā norādītajam, ir atzinusi, ka tās rīcībā bija pietiekoši pierādījumi, lai izvērtētu VAS „Latvijas valsts meži” rīcību atbilstoši Konkurences likuma 13.pantam un izdarītu secinājumu.

Līdz ar to tiesa pamatoti konstatēja, ka Konkurences padome nepareizi piemēroja Administratīvā procesa likuma 63.panta pirmās daļas 1.punktu un prettiesiski izdeva administratīvo aktu, ar kuru nolemts izbeigt lietas izpēti.

[6.2] Konkurences padome nav ņēmusi vērā, ka atbilstoši Meža likuma 4.panta otrajai daļai valstij piekrītošās un valsts īpašumā esošās uz valsts vārda Zemkopības ministrijas personā zemesgrāmatā ierakstītās meža zemes apsaimniekošana un aizsardzība jāveic VAS „Latvijas valsts meži”. Savukārt, lai tiktu izpildītas likumā noteiktās valsts meža īpašuma pārvaldīšanas un apsaimniekošanas funkcijas, VAS „Latvijas valsts meži” atbilstoši Valsts meža dienesta likuma pārejas noteikumiem minētie nomas

līgumi bija jāpārslēdz (jāpārjauno) un zemes līgumi jāreģistrē zemesgrāmatā. Tā kā zemes līgumi nebija reģistrēti zemesgrāmatā, VAS „Latvijas valsts meži”, izmantojot tai likumā noteiktās tiesības un dominējošo stāvokli tirgū, uzspieda pieteicējam netaisnīgu zemes nomas cenu.

[6.3] Sprieduma motīvu daļā tiek vērtēti Lēmumā norādītie faktiskie apstākļi. Kā redzams no apelācijas sūdzības, Konkurences padome nav norādījusi uz to, ka kāds no Lēmumā norādītajiem apstākļiem nebūtu vērtēts. Tāpat Konkurences padome nav apstrīdējusi tiesas izdarītos secinājumus par citas tiesas atzinuma par zemes nomas līguma spēkā esamības vai neesamības nozīmi Konkurences likuma normu piemērošanā.

Tā kā tiesas secinājums par Konkurences padomes lietas izpētes izbeigšanas pamatu ir izdarīts uz tiem pašiem faktiskajiem apstākļiem, kuri norādīti Lēmumā, tad tiesas secinājums, ka Konkurences padomē ierosinātās lietas izpētes izbeigšanas pamatā bija fakts, ka VAS „Latvijas valsts meži” bija cēlusi tiesā prasību pret pieteicēju par nomas līgumu spēkā neesamību, nerada kļūdu. Šāds tiesas secinājums nevar radīt kļūdu, jo Lēmumā norādītais tiesas atzinums par nomas līguma spēkā esamību vai neesamību ir iespējams tikai ierosinātajā civillietā par nomas līgumu spēkā neesamību.

[6.4] Konkurences padome, norādot, ka, lai izdotu jaunu administratīvo aktu, iespējams, būs jāiegūst vēl citi tiesas nenorādīti pierādījumi, apelācijas sūdzībā ir nonākusi pie nepamatota secinājuma, ka tiesa, nolemjot uzlikt pienākumu Konkurences padomei izdot administratīvo aktu divu mēnešu laikā no sprieduma spēkā stāšanās, ir nepamatoti saīsinājusi Konkurences likuma 27.pantā noteikto termiņu.

[6.5] Konkurences padomei bija jāpārbauda, vai VAS „Latvijas valsts meži” veiktās darbības, izmantojot savu tirgus varu, pierāda, ka to mērķis bija likt SIA „Līvānu kūdras fabrika” pieņemt nesamērīgi palielinātu purvu zemes nomas maksu, kuras palielināšanas mērķis bija radīt SIA „Līvānu kūdras fabrika” konkurencei nelabvēlīgākus apstākļus.

VAS „Latvijas valsts meži” mērķi likt pieteicējam pieņemt palielināto nomas maksu kā kompleksu pasākumu pierāda vairākas epizodes, kuras apstiprina to, ka VAS „Latvijas valsts meži” mērķis, izmantojot savu tirgus varu, bija likt pieteicējam pieņemt nesamērīgi palielināto purvu zemes nomas maksu un radīt pieteicējam konkurencei nelabvēlīgākus apstākļus salīdzinājumā ar citiem nomniekiem.

[7] Ar Administratīvās apgabaltiesas 2009.gada 11.maija spriedumu atcelts Lēmums ar tā pieņemšanas dienu un uzlikts pienākumu Konkurences padomei sešu mēnešu laikā no šā sprieduma spēkā stāšanās dienas izdot administratīvu aktu, kurā tiek konstatēts, vai VAS „Latvijas valsts meži” ir izdarījusi Konkurences likuma 13.panta 4. un 5.punkta pārkāpumu attiecībā uz SIA „Līvānu kūdras fabrika”.

[8] Izskatot Konkurences padomes kasācijas sūdzību, Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments nosprieda atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2009.gada 11.maija spriedumu, pamatojoties uz turpmāk minētiem motīviem.

[8.1] Administratīvā rajona tiesa, kuras motivācijai pievienojās Administratīvā apgabaltiesa, pieteikumā atpazīna lūgumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, jo lēma par pienākuma uzlikšanu iestādei izlemt par pieteikumā minētā pārkāpuma konstatēšanu. Vienlaikus, turpmāk minēto argumentu dēļ tiesa neveica pilnu nepieciešamo tiesisko un faktisko apstākļu pārbaudi sprieduma par labvēlīga administratīvā akta pieņemšanai.

[8.2] Administratīvā apgabaltiesa [..] spriedumā nav pārbaudījusi, vai lietas izskatīšanas laikā tiesā bija iestājušies tiesību normā minētie apstākļi pieteicējai labvēlīga administratīvā akta izdošanai. [..] lai arī tiesa atzina, ka iestādei bija pienākums izdarīt secinājumu par šo lūgumu spēkā esību, tiesa pati nav noskaidrojusi minētos apstākļus un nav konstatējusi, vai valsts AS „Latvijas valsts meži” rīcībā ir saskatāmi Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punkta pārkāpumi vai nē.

[8.3] Administratīvā apgabaltiesa nepamatoti nav piemērojusi Administratīvā procesa likuma 254.panta otrās daļas 2.punktu un nav pārbaudījusi, vai lietā var būt tikai viena konkrēta satura administratīvais akts. Lai noskaidrotu, vai iestādei vēl bija jāizdara lietderības apsvērumi, Administratīvajai apgabaltiesai bija jāņem vērā arī Augstākās tiesas Senāta Civillietu lietu departamenta 2007.gada 1.marta spriedums lietā Nr.SKC-92, ar kuru atstāts spēkā Latgales apgabaltiesas 2006.gada 27.septembra spriedums par 1998.gada nomas lūgumu spēkā esību un nomas maksas apmēru.

[9] Tiesas sēdē atbildētājas pārstāve apelācijas sūdzību uzturēja, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem.

Pieteicējas pārstāve apelācijas sūdzību neatzina un pieteikumu uzturēja uz tajā norādītajiem argumentiem.

Trešās personas pārstāvis uz tiesas sēdi nebija ieradies. Trešajai personai par lietas izskatīšanas vietu un laiku ir paziņots. Administratīvā apgabaltiesa atzina, ka lietu ir iespējams izskatīt bez trešās personas pārstāvja piedalīšanās.

Motīvu daļa

[10] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir pamatota un ka pieteikums ir noraidāms.

[11] Konkurences likuma (redakcijā, kas bija spēkā Lēmuma pieņemšanas laikā) 22.pants paredz, ka šī likuma iespējamā pārkāpuma

izpētes lietu ierosina, citstarp, uz iesnieguma pamata. Atbilstoši likuma 23.panta pirmajai daļai lietu ierosina, ja likuma pārkāpuma novēršanā pamatoti ieinteresētā persona iesniedz rakstveida iesniegumu. Pamatoti ieinteresēta persona ir persona, kurai pārkāpuma dēļ ir radies vai var rasties tiesību vai tiesisko interešu aizskārums, kā arī pārkāpumā iesaistītā persona.

Saskaņā ar panta trešo daļu Konkurences padome [...] izvērtē iesniegumā ietvertu informāciju [...] un pieņem lēmumu par lietas ierosināšanu vai neierosināšanu.

No lietas materiāliem Administratīvā apgabaltiesa secina, ka pieteicēja ir vērsusies Konkurences padomē ar iesniegumu par iespējamam Konkurences likuma 11.panta un 13.panta pārkāpumiem VAS „Latvijas valsts meži” rīcībā (turpmāk – Iesniegums, lietas I sējuma 7.–12.lapa). Konkurences padome 2005.gada 29.jūnijā ierosināja lietu par Konkurences likuma 13.panta 4. un 5.punktā noteiktā aizlieguma iespējamo pārkāpumu VAS „Latvijas valsts meži” rīcībā. Ar Lēmumu lietas izpēte tika izbeigta.

Iesniedzot pieteikumu tiesā, pieteicēja lūdza tiesu pārbaudīt, vai Konkurences padome pamatoti izbeidza lietas izpēti, atcelt Lēmumu un uzlikt par pienākumu Konkurences padomei izdot administratīvo aktu, kurā tiktu konstatēts pārkāpums VAS „Latvijas valsts meži” rīcībā, uzlikts tiesisks pienākums pārtraukt pārkāpumu un uzlikts naudas sods.

Atbilstoši Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta spriedumam šajā lietā Administratīvā apgabaltiesa pārbauda, vai VAS „Latvijas valsts meži” rīcībā ir saskatāmi Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4. un 5.punkta pārkāpumi.

[12] Konkurences likuma 13.panta 4. un 5.punkts paredz, ka jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot Latvijas teritorijā. Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana var izpausties arī kā netaisnīgu pirkšanas vai pārdošanas cenu vai citu netaisnīgu tirdzniecības noteikumu tieša vai netieša uzspiešana vai piemērošana un nevienādu noteikumu piemērošana ekvivalentos darījumos ar citu tirgus dalībnieku, radot tam konkurences ziņā nelabvēlīgākus apstākļus.

Iesniegumā Konkurences padomei pieteicēja norādīja, ka Konkurences likuma pārkāpums AS „Latvijas valsts meži” rīcībā izpaudies kā nevienlīdzīgu nosacījumu ekvivalentos nomas līgumos salīdzinājumā ar citiem VAS „Latvijas valsts meži” valdījumā esošo valsts meža zemju, kuros atrodas kūdras purvi, nomniekiem, izvirzīšana.

Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka lietā nepastāv strīds, ka VAS „Latvijas valsts meži” atrodas dominējošā stāvoklī. Attiecīgi nepastāv arī strīds par Lēmumā noteikto konkrēto tirgu.

Tādējādi apgabaltiesa pārbauda, vai VAS „Latvijas valsts meži” pieteicējai ir uzspiedusi vai piemērojusi netaisnīgas cenas un piemērojusi nevienādus noteikumus.

[13] No lietas materiāliem Administratīvā apgabaltiesa konstatē turpmāk minēto.

[13.1] Akciju sabiedrība „Līvānu kūdras fabrika” un Valsts zemes dienesta Līvānu virsmežniecību 1998.gadā noslēdza divus līgumus par kūdras purvu nomu. 1998.gada 30.aprīļa līguma 7.punktā noteiktā gada nomas maksa Skrebeļu purvam atbilda 1,5 procentiem no līguma 12.punktā noteiktās zemes gabala kadastrālās vērtības. No 1998.gada 10.septembra līguma 7.punktā noteiktā gada nomas maksa Borovkas purvam atbilda 1,5 procentiem no līguma 12.punktā noteiktās zemes gabala kadastrālās vērtības. Līgumā bija noteikts, ka nomas maksas maiņa ir pakļauta zemes kadastrālās vērtības izmaiņām un tās maiņas gadījumā jāpārslēdz jauns līgums.

[13.2] AS „Līvānu kūdras fabrika” par laika periodu no 2000.gada maksāja gada nomas maksu 3 procentu apmērā no kadastrālās vērtības atbilstoši Ministru kabineta 1995.gada 3.oktobra noteikumu Nr.292 „Noteikumi par valsts zemes nomu” 11.punktam.

[13.3] 2000.gadā VAS „Latvijas valsts meži” pārņēma saistības, kuras izrietēja no AS „Līvānu kūdras fabrika” un Valsts zemes dienesta Līvānu virsmežniecību 1998.gadā noslēgtajiem līgumiem par kūdras purva nomu (turpmāk – Nomas līgumi), un 2000.gada 3.jūlijā piedāvāja AS „Līvānu kūdras fabrika” pārjaunot nomas attiecības un nodibināt jaunas. AS „Līvānu kūdras fabrika” uz minēto piedāvājumu neatbildēja, kā arī neatbildēja uz atkārtotu piedāvājumu 2001.gadā.

[13.4] 2001.gada 3.decembrī AS „Līvānu kūdras fabrika” tika reorganizēta par SIA „Līvānu kūdras fabrika”.

[13.5] 2002.gada 12.februārī VAS „Latvijas valsts meži” piedāvāja pieteicējai izbeigt nomas līgumu.

[13.6] Par laika posmu no 2002.gada 2.ceturkšņa pieteicēja pēc savas iniciatīvas maksāja gada nomas maksu 5 procentu apmērā no kadastrālās vērtības.

[13.7] Ar VAS „Latvijas valsts meži” struktūrvienības Dienvidlatgales mežniecības 2004.gada 6.februāra vēstuli Nr.03-1/80 (lietas I sējuma 24. un 25.lapa) pieteicējai tika izteikts priekšlikums noslēgt jaunu zemes nomas līgumu, nomas maksu Skrebeļu-Skrūzmaņu purvam varētu būt Ls 56204-62204 robežās un Borovkas purvam Ls 22000-25728 robežās.

[13.8] Pieteicēja 2004.gada 5.marta vēstulē izteica iebildumus pret piedāvāto nomas maksu un nomas līgumu slēgšanu no jauna, vienlaikus piedāvājot noteikt nomas maksu atbilstoši iegūtās kūdras apjomam.

[13.9] 2004.gada 17.maijā VAS „Latvijas valsts meži” iesniedza tiesā prasības pieteikumu pret pieteicēju par Nomas līgumu atzīšanu par spēkā neesošiem. 2004.gada 3.septembrī pieteicēja tiesā iesniedza pretprasību pret VAS „Latvijas valsts meži” (vēlāk pretprasības grozījumos – arī pret Zemkopības ministriju) par zemes gabala un Nomas līgumu ierakstīšanu zemesgrāmatā.

Ar spēkā stājušos Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2006.gada spriedumu (turpmāk – spriedums civillietā) noraidīta VAS „Latvijas valsts meži” prasība pret pieteicēju par Nomas līgumu atzīšanu par spēkā neesošiem, uzlikts pienākums Zemkopības ministrijai Nomas līgumus ierakstīt zemesgrāmatā un noteikts, ka ar 2006.gada 15.februāri pieteicējai jāmaksā nomas maksa 5 procentu apmērā no kadastrālās vērtības.

[14] No minētā Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka starp pieteicēju un VAS „Latvijas valsts meži” ir nodibinātas civiltiesiskās attiecības. VAS „Latvijas valsts meži” ar VAS „Latvijas valsts meži” struktūrvienības Dienvidlatgales mežniecības 2004.gada 6.februāra vēstuli Nr.03-1/80 ierosināja pieteicēju pārskatīt Nomas līgumu nosacījumus un paaugstināt nomas maksu. Pieteicēja izteica iebildumus pret šo piedāvājumu, piedāvājot atšķirīgu risinājumu līguma nosacījumiem, citstarp arī 2004.gada 5.marta vēstulē. Strīda izšķiršanai VAS „Latvijas valsts meži” vērsās tiesā. Ar spriedumu civillietā, pamatojoties uz Civillikuma 2120. un 2123.pantu, noteikta nomas maksa 5 procentu apmērā no kadastrālās vērtības.

Apgabaltiesa no lietas materiāliem nekonstatē, ka VAS „Latvijas valsts meži” ir uzspiedusi vai piemērojusi netaisnīgas cenas un piemērojusi nevienādus noteikumus. Apgabaltiesa uzskata, ka VAS „Latvijas valsts meži” rīcībā nebija tādu pieteicējas ietekmēšanas līdzekļu, lai pieteicējai uzspiestu un vienpersoniski noteiktu nomas maksu, un ka VAS „Latvijas valsts meži” nomas maksas piedāvājums, pret ko iebilda pieteicēja, bija abpusēji apspriežams līguma grozījums, ko pušu nevienošānās gadījumā izlēma tiesa. Arī no pieteicējas un atbildētājas sarakstes attiecībā uz Nomas līgumu nosacījumu apspriešanu apgabaltiesa nekonstatē, ka atbildētāja būtu īpaši norādījusi uz tās iespēju izmantot dominējošo stāvokli un piespiest pieteicēju noslēgt tai neizdevīgu vienošanos.

Attiecībā uz nomas maksu 5 procentu apmērā no kadastrālās vērtības apgabaltiesa konstatē, ka pieteicējas 2005.gada 24.maija iesniegumā Konkurences padomei norādīts, ka pēc pieteicējas rīcībā esošās informācijas citi uzņēmumi Latvijā, kas valsts meža nomas tiesības kūdras ieguvei ir ieguvuši privatizācijas ceļā, ir vienojušies ar VAS „Latvijas valsts meži” par gada nomas maksu aptuveni 5 procentu apmērā no kadastrālās vērtības. Minētais apgalvojums ir apstiprināts ar Lēmumā pārbaudītajiem faktiem. Šāds nomas maksas apmērs ir atzīts par samērīgu arī ar spriedumu civillietā. Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka nomas maksa 5 procentu apmērā no kadastrālās vērtības ir samērīga un taisnīga.

[15] Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka Iesniegumā pieteicēja ir norādījusi vienīgi uz VAS „Latvijas valsts meži” pieprasīto nesamērīgo nomas maksu. Savukārt pieteikumā kā pārkāpumi VAS „Latvijas valsts meži” rīcībā norādīti arī apstākļi, ka Nomas līgumi ilgstoši netika reģistrēti

zemesgrāmatā un ka saistībā ar strīdu par Nomas līgumu spēkā esamību pieteicējai tika apturēta licences darbība.

Attiecībā par pieteicējas iebildumiem, ka ir izdarīts pārkāpums, Nomas līgumus neregistrējot zemesgrāmatā, Administratīvā apgabaltiesa norāda, ka atbilstoši spriedumam civillietā pienākums Nomas līgumus reģistrēt zemesgrāmatā uzlikts Zemkopības ministrijai. Līdz ar to šo apstākli nevar vērtēt saistībā ar VAS „Latvijas valsts meži” rīcību.

Attiecībā uz pieteicējas argumentiem par licences darbības apturēšanu Administratīvā apgabaltiesa norāda, ka saskaņā ar likumu „Par zemes dzīlēm” zemes dzīļu izmantošanas licence ir administratīvais akts, kas tā adresātam piešķir tiesības izmantot zemes dzīles noteiktās robežās, noteiktā veidā un noteiktu laiku, ievērojot licences noteikumus. Administratīvo aktu tiesiskuma pārbaudes kārtība ir noteikta Administratīvā procesa likumā un līdz ar to šo apstākli nevar vērtēt saistībā ar VAS „Latvijas valsts meži” rīcību.

[16] Pamatojoties uz minēto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas prasījums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu ir noraidāms.

[17] Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka pirmās instances tiesas spriedums nav tiesisks un pamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Līvānu kūdras fabrika” pieteikumu par jauna administratīvā akta izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja

U.Mihailova

Tiesneši

S.Kanenberga

E.Puriņš